

ÖSSZEGZÉS
a www.halapenz.hu honlappal kapcsolatos adatvédelmi biztosi vizsgálat
megállapításairól
(ügyszám: 2/H/2004-5.)

2003. decemberében jutott tudomásomra, hogy az Interneten honlap üzemelt www.halapenz.hu domain névvel kismamák számára. A honlapon az úgynevezett ♦országos szülészervi adatbázis♦ volt található, melynek segítségével budapesti és országos szülészeti közök között tállózhatott az érdeklődő, továbbá megismerhette a szülészeti orvosairól írt véleményeket, valamint tájékozódhatott az orvos által elvárt hálapénz összegéről is. Az adatbázis gyakorlatilag a fórumon elhangzott vélemények alapján állt össze egységes rendszerre úgy, hogy az adatokat az olvasók írták be saját tapasztalataik alapján. Az adattartalom a következő volt: a beíró neve, linkként az e-mail címe, a véleménye, a terhesgondozásnak és a szülés levezetésének az ára (ha az orvos előre meghatározott összeget kért), az orvos neve, illetve a kórház adatai (cím, telefon, város).

2004. január 5-én hivatalból vizsgálatot indítottam annak feltárására, hogy mennyiben felelt meg az adatvédelmi előírásoknak a kérdéses honlapon található adatbázis. Tekintettel arra, hogy a honlapon található ♦hálapénzek♦ az üzemeltető figyelmeztetése alapján csak az orvos által elvárt, előre kért összegeket jelentik, így a vizsgálat csak a kötelező egészségbiztosítás ellátásairól szóló törvényben meghatározott, térítésmentesen igénybe vehető, és az egészségbiztosítási alpból finanszírozott ellátások ♦ellenértékeként♦ átadott juttatásokra és ezek kezelésére terjedt ki. A magánpraxisokban megszabott tarifák és a kötelező egészségbiztosítási ellátásokon felüli egészségügyi szolgáltatásokkal összefüggő költségek nem estek az adatvédelmi szempontú vizsgálat körébe.

A honlapon közzétett adatok közül a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény 3. § és 83/B § (2) szakaszai alapján az orvos és annak az intézménynek a neve, mellyel az orvos közalkalmazotti viszonyban áll közérdekű adat. A vizsgálat feladata volt annak megállapítása, hogy közérdekű adat-e hálapénzekkel kapcsolatos adat. Az Avtv. alapján közérdekű adat a közfeladatot ellátó szerv vagy személy kezelésében lévő, valamint tevékenységére vonatkozó, a személyes adat fogalma alá nem eső adat. A közfeladat ellátását ♦ a szülészeti ellátás nyújtását ♦ az egészségügyi intézmény végzi, ennek megfelelően csak az egészségügyi ellátást nyújtó intézmény vonatkozásában beszélhetünk kezelésében lévő, valamint tevékenységére vonatkozó közérdekű adatokról. Az egészségügyi ellátásra vonatkozó adatok körében közérdekű adat például a gyógyintézet neve, elérhetősége, az intézet egészségügyi szolgáltatásai, az egészségbiztosítási pénztárral való finanszírozási kapcsolata, a térítés mellett igénybe vehető egészségügyi szolgáltatások és azok díjai stb. A hálapénzzel összefüggő adatok nem az intézmény által ellátott közfeladathoz kapcsolódnak, hanem egy meghatározott, természetes személyhez ♦ a kezelőorvoshoz, így ezek az adatok az orvos személyes adatainak minősülnek. Jogi értelemben a közérdeklődés nem minősít át egy személyes adatot közérdekű adattá. Az Avtv. hatálya alá tartozik minden személyes adat, annak tartalmára való tekintet nélkül.

A vizsgálat továbbá megállapította, hogy a hálapénzzel kapcsolatos adat nem tekinthető közérdekből nyilvános adatnak sem, mert hiányzik az a törvényi szabályozás, amely közérdekből elrendeli ezeknek az adatoknak a nyilvánosságra hozatalát vagy hozzáférhetővé tételét.

Tekintettel arra, hogy a honlapon ♦országos szülészervi adatbázis♦ elnevezés szerepelt, szükségessé vált különbséget tenni egy adatbázisban és egy fórumon kezelt adatok között. A www.halapenz.hu portálon található fórum egyértelműen, és az üzemeltető szándéka szerint is adatbázisként funkcionált. A látogatói vélemények összegyűjtését, rendszerezését, tárolását és nyilvánosságra hozatalát abból a célból végezte az üzemeltető, hogy lehetővé tegye a kismamák számára az információ cserét. Adatvédelmi szempontból irreleváns az

adatok forrása, tehát hogy magánszemélyek fórumban elmondott véleményeiből állt össze az adatbázis és az is, hogy a személyes adat a vitatott hálapénzre vonatkozik.

Egy internetes fórumon (chat-en) bárki közzéteheti véleményét a szabad véleménynyilvánításhoz való alkotmányos alapjog keretein belül, de tisztában kell lennie annak polgári jogi és büntetőjogi következményeivel. Ha hozzászóló a fórumon vagy chat-en véleményével sérti mások jóhírnevét, emberi méltóságát, becsületét, polgári jogi felelősségre vonható, míg a becsületsértés, rágalmazás Btk. szerinti tényállásának megvalósítása esetén büntetőjogi következményekkel is számolhat.

A honlapon a vélemények és az adatok kezelése kifejezetten egy adatbázis összerendezésének a szándékával történt, így a vizsgálat során az adatbázis adatvédelmi követelményekkel való összhangját tartottam szem előtt. Összegzésképp megállapítom, hogy a hálapénzre vonatkozó adat az orvossal kapcsolatba hozható személyes adat, melynek kezelése törvényi felhatalmazás hiányában az érintett hozzájárulásához kötött. Az adatoknak a vizsgált adatbázisban való kezelése és nyilvánosságra hozatala a hozzájáruló nyilatkozatok hiányában jogellenesen történt. Ugyanakkor örömmel nyugtáztam az adatkezelő együttműködési készségét, mert a honlap szerverről történő eltávolításával még a vizsgálat befejezése előtt gondoskodott a jogsértő adatkezelés megszüntetéséről.

A vizsgálat lezárásával ismételten hangsúlyozom, hogy nem a hálapénz társadalmilag nem kívánatos gyakorlatának fenntartása mellett kívánok fellépni, hanem a széles vitát kiváltó internetes honlap működésével összefüggő adatvédelmi visszásságokra hívom fel a figyelmet. A hálapénz problémájának megoldása nem tartozik az adatvédelmi biztos hatáskörébe, azonban személyes adatok egy adatbázisban való kezelésének az Avtv. rendelkezéseivel való összhangja igen, még akkor is, ha a honlap működése és tartalma alkalmas a hálapénz intézményének a támadására és a nyilvánosság széleskörű tájékoztatására.

Budapest, 2004. március 10.

Dr. Péterfalvi Attila